

Verwerking persoonsgegevens t.b.v. invulling Social Return verplichting

In deze notitie vindt u de grondslag die de gemeente Apeldoorn aanhoudt voor het verwerken van gegevens van Social Return kandidaten, binnen de kaders van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

Per 25 mei 2018 is de AVG in werking getreden ter vervanging van de Wet bescherming persoonsgegevens (WBP). Deze ontwikkeling was aanleiding voor gemeenten om hun gegevensverwerking opnieuw in kaart te brengen, en ervoor te zorgen dat privacy van burgers binnen de gemeentelijke procedures is geborgd conform de AVG.

De gemeente Apeldoorn vraagt opdrachtnemers met een contractuele Social Return verplichting aan te tonen, dat de door hen ingezette werknemers in het kader van Social Return, daadwerkelijk behoren tot de door de gemeente aangewezen doelgroepen. Enerzijds omdat in de praktijk is gebleken dat deze controle noodzakelijk is, omdat opdrachtnemers met regelmaat kandidaten voorstellen die niet vallen onder de doelgroep Social Return (en geen afstand hebben tot de arbeidsmarkt). Anderzijds om aan te tonen dat de opgevoerde kosten voor het verlonen en begeleiden van de Social Return werknemers daadwerkelijk zijn gemaakt. Opdrachtnemers registreren deze gegevens in een online digitaal registratiesysteem. Voor deze verwerking van persoonsgegevens is een grondslag nodig als bedoeld in artikel 8 WBP respectievelijk artikel 6 AVG.

Grondslag gegevensverwerking werkgever

Tussen de werkgever en de werknemer (kandidaat) is een arbeidsovereenkomst gesloten. Deze overeenkomst biedt grondslag voor het verwerken van persoonsgegevens van de werknemer door de werkgever voor zover noodzakelijk voor het uitvoeren van zijn werkgeverstaken. Echter het afleggen van verantwoording in het kader van een contractuele verplichting tussen werkgever (als opdrachtnemer) en gemeente (als opdrachtgever) is niet te beschouwen als uitvoering van een werkgeverstak.

De gemeente Apeldoorn ziet voor de verstrekking van deze gegevens in het volgende artikel de grondslag hiervoor:

‘De gegevensverwerking is noodzakelijk voor de behartiging van het gerechtvaardigde belang van de verantwoordelijke of van een derde aan wie de gegevens worden verstrekt (artikel 8 sub f WBP/artikel 6, eerste lid sub f AVG)’

De werkgever heeft als verantwoordelijke een gerechtvaardigd belang bij het verstrekken van de gevraagde gegevens aan een gemeente, voor het voldoen aan de contractuele verantwoordingsplicht Social Return jegens de gemeente. De reden dat hij de betreffende werknemer in dienst heeft genomen is in het kader van Social Return. Om aan zijn verantwoordingsplicht jegens gemeente te kunnen voldoen, dient hij de gemeente te voorzien van bewijsstukken waaruit blijkt dat een kandidaat tot de doelgroep Social Return behoort en dat hij aan deze persoon daadwerkelijk loon heeft betaald gedurende een bepaalde tijd. Daarnaast heeft de werknemer er baat bij dat hij een kans krijgt op de arbeidsmarkt. Het is in zijn of haar belang dat Social Return daadwerkelijk toekomt aan werkzoekenden of mensen met een kwetsbare arbeidspositie. Uit het verleden is Verwerking persoonsgegevens t.b.v. invulling Social Return verplichting d.d. 15-12-2020

gebleken dat opdrachtnemers regelmatig kandidaten opvoeren die niet vallen onder de Social Return doelgroepen.

Grondslag gegevensverwerking gemeenten

Om te kunnen controleren of een werkgever aan zijn Social Return verplichting heeft voldaan, raadpleegt de gemeente Apeldoorn de door werkgever verstrekte persoonsgegevens van de werknemer (NAW, doelgroepenverklaring, arbeids- of stageovereenkomst en betaald loon/stagevergoeding). Dit is aan te merken als het verwerken van persoonsgegevens. Hiervoor heeft de gemeente een grondslag als bedoeld in artikel 8 WBP/artikel 6 AVG nodig.

Tussen opdrachtnemer (werkgever) en opdrachtgever (gemeente) geldt een overeenkomst van opdracht. Bij deze overeenkomst is de werknemer geen partij, zodat deze overeenkomst geen grondslag kan bieden voor het verwerken van persoonsgegevens van die werknemer.

Omdat er ook geen sprake is van het uitvoeren van een publiekrechtelijke taak op basis waarvan de werkgever aan gemeente informatie moet verstrekken, kan ook die grondslag niet gehanteerd worden. De gemeente Deventer baseert deze gegevensverwerking op dezelfde grondslag als die van toepassing is op de werkgever:

“De gegevensverwerking is noodzakelijk voor de behartiging van het gerechtvaardigde belang van de verantwoordelijke of van een derde aan wie de gegevens worden verstrekt (artikel 8 sub f WBP/artikel 6, eerste lid sub f AVG)”

De gemeente heeft in het kader van de aanbesteding als opdrachtgever een gerechtvaardigd belang om te controleren of opdrachtnemer zich aan de contractueel overeengekomen Social Return verplichting houdt. Om deze controle te kunnen uitvoeren dient de gemeente te beschikken over een doelgroepenverklaring van de opgevoerde kandidaten en een bewijsstuk dat en hoeveel loon aan deze kandidaten is betaald. Deze bewijsstukken worden door de opdrachtnemer, in zijn hoedanigheid van verantwoordelijke, aan de gemeente verstrekt. De gemeente is in dit geval aan te merken als een derde aan wie de gegevens worden verstrekt. Omdat de gemeente in het kader van Social Return optreedt als opdrachtgever in een privaatrechtelijke relatie met opdrachtnemer en niet als uitvoerder van een publieke taak, is de uitsluitingsgrond zoals de AVG die stelt hier niet van toepassing. De uitsluitingsgrond bepaalt dat een gerechtvaardigd belang niet van toepassing is voor de uitvoering van een publieke taak. Gegevens worden hier echter verwerkt in het kader van de aanbestedingsverplichting en de afspraak om te controleren of wordt voldaan aan een contractuele verplichting.

Noodzakelijkheid

Naast de verplichte grondslag, dient voor het rechtmatig verwerken van persoonsgegevens ook vast te staan dat het gebruik van de persoonsgegevens noodzakelijk is. Daarom moet er beargumenteerd kunnen worden dat het voor het afleggen van verantwoording aan gemeente noodzakelijk is dat de werkgever persoonsgegevens van werknemers aan gemeente verstrekt (en niet alleen kan worden volstaan met een door de werkgever afgegeven accountantsverklaring). De gemeente Apeldoorn is van mening dat de gegevensverwerking noodzakelijk is. In het verleden is gebleken dat kandidaten soms gelijktijdig op verschillende projecten van verschillende gemeenten worden aangemeld als zijnde Social Return (wat niet de bedoeling is). Met enkel een accountantsverklaring kan dit niet voldoende geborgd worden, omdat een accountant op projectbasis een verklaring zal afgeven, terwijl dit met de registratie van het door de gemeente Deventer gebruikte online monitorsysteem wel kan. Deze is namelijk zo ingericht dat een kandidaat maar éénmaal in het systeem kan worden opgevoerd, zonder dat gemeenten bij elkaar de persoonsgegevens kunnen inzien. Bovendien worden alleen die gegevens verwerkt die noodzakelijk zijn om te toetsen of opdrachtnemer zijn contractuele verplichting nakomt.

Tenslotte heeft de gemeente Apeldoorn voldoende beveiligingsmaatregelen getroffen om persoonsgegevens te beschermen in het online digitale registratiesysteem (WIZZR) conform de AVG, en vraagt de gemeente Apeldoorn in het kader van Social Return alleen persoonsgegevens op die strikt noodzakelijk zijn.